

„Száll az ének szájról szájra”

Kenesei Ilonának, Isaszeg egykori tanítójának, a magyar népdalok gyűjtőjének és szerelmesének emlékére

Egy igen érdekes időszaki kiállítással várja látogatóit a falumúzeum június 19-től: Radó Gyuláné született (Klein) Kenesei Ilonának, Isaszeg köztisztletnek örvendő egykori tanítónőjének emlékére készült tárlattal.

A kutatómunka és a forgatókönyv összeállítása Eto-Papp Beátának, a Csatangoló Táncsoport és Hagyományörző Egyesület elnökének köszönhető. A kutató munkájában segítségére volt Ágoston Katalin, a Jókai Mór Városi Könyvtár igazgatója is. Az enteriőr kiállításberendezés munkáiban pedig Pongrácz Gabriella igazgató és Szmolicza József gyűjteménykezelő (Isaszegi Művelődési Ház és Múzeum) nyújtott sokrétű segítséget. A grafikai tervezés Mikola Bence munkáját dicséri.

A június 19-i kiállítás megnyitó vendégeit Eto-Papp Beáta köszöntötte, majd megnyitóbeszédet v. dr. Székely András Bertalan, a magyar kultúra lovagja mondott. A megnyitón jelen volt Bartha László, Kenesei Ilona unokája, valamint Albert Zsuzsa József Attila-díjas író, költő, Radó Éva tanítványa, akinek segítségével sikerült a kapcsolatot felvennie Eto-Papp Beátának az unokával. Liska Veronika népdalénekes, valamint Samu Zoltán és zenekara isaszegi gyűjtésű népdalok előadásával idézték meg Kenesei Ilona munkásságát. A kiállítás megnyitót követően került sor a múzeumkertben az első isaszegi népzenei CD bemutatására.

Kenesei Ilona pedagógus huszonöt éven át oktatta, nevelte az isaszegi gyermekeket az Állami Elemi Népiskolában (ma Damjanich János Általános Iskola) többek között a magyar népdal szeretetére is. Hadiárvak nevelésével is foglalkozott, támogatta a szegény sorsú gyermekek nevelését, műkedvelő színelőadásokat is tanított be tanítványai részére. A Stefánia Szövetség – 1925-ben az anyák és csecsemők védelmére létrejött egyesület – helyi szervezetének lelkes megalapítója, ügyvezető elnöknője is volt.

Kenesei Ilona jelentős szerepet töltött be Isaszeg társadalmi és kulturális életében. Nyugdíjba vonulását követően, 1938-ban Budapestre költözött lányához, Radó Évához. De kapcsolata Isaszeggel soha nem szűnt meg, még sokáig kijárt isaszegi ismerőseihez, tanítványaihoz. Munkásságáról Szathmáry Zoltán (1901–1989), a múzeum alapítója is megemlékezett az *Adattári Közlemények* IV. számában (1982), a kiadvány 55–57. oldalán. „Önzetlen munkásságával rászolgált, hogy megemlékezzünk róla” – írta egykoron Szathmáry Zoltán. E gondolat vezérelte Eto-Papp Beátát is, amikor Kenesei Ilona életét, munkásságát próbálta megismerni, felkutatni.

Kenesei Ilona tanítónő 1883. február 9-én született Veszprémben, 1913-ban helyezték Isaszegre Magyaróvárról, ahol 1902 óta tanított. Férje az első világháborúban, 1916-ban

a mai Ukrajna területén hősi halált halt. Neve az 1925-ben felavatott Hősök szobra talapzatán is szerepel (Medgyessy Ferenc alkotása).

Radó Gyuláné szabadidejében, a vakáció ideje alatt a magyar népdalokat gyűjtötte az országot járva a falvak, tanyák népénél, szerény tanári fizetését is erre áldozva. Kenesei Ilona kézzel írt, „Száll az ének szájról szájra” címmel szerkesztett, tizennégy kötetes népdalgyűjteménye – négyezer lejegyzett kotta – az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárában található. A kötetenként ábécérendbe szedett, laponként kézzel megvonalmazott, gyönyörű kézírással lejegyzett kották és dalszövegek közül hatvannyolc isaszegi gyűjtésű népdal a Kodály-rendbe is bekerült az ország számos területéről gyűjtött népdal társaságában. Az első kötetet 1905-ben adta le, akkor még a Magyar Nemzeti Múzeumnak a Kisfaludy Társaság megbízásából, az utolsót 1918-ban.

A népdalgyűjtés indítékairól így vall Kenesei Ilona tanítónő: „Száll az ének száll a nóta... , széles e hazában, szép Magyarországon... Benne lüktet az egyszerű néplélek őszinte érzése, édes varázssal fogva meg a szívet, lelket... És száll, egyre száll, – szájról szájra, ajkról-ajkra... széles e hazában, szép Magyarországon. Pici gyermek voltam, mikor először bájolta el lelkem a magyar dal bűvös varázsa. Édes anyám altató-dalával szállt szívembe a magyar nóta szeretete, és velem nőtt egyre, egyre... Míg most, pár éve, csupán a magam gyönyörűségére összeirogatni kezdtem őket. És akkor tárult csak fel előttem igazán a magyar népköltés mérhetetlen kincstengere, és mind jobban belemerültem, egyre fokozódó gyönyörűséggel, szeretettel gyűjtögetve őket. És az első ezer után

Felhívás

Tisztelettel kérjük Isaszeg lakosságát, hogy akinek a birtokában van Radó Gyuláné született Kenesei Ilonával, városunk egykori tanítójával, népdalgyűjtővel kapcsolatos bármilyen fénykép, dokumentum, azt legyen szíves a múzeum részére eljuttatni (Madách Imre u. 15. Tel.: 28/582-280).

Számunkra az is megfelelő megoldás, ha másolás céljából kapjuk meg mindezeket, majd azt követően visszajuttatjuk azt tulajdonosának.

Legyen Ön is részese Kenesei Ilona munkássága minél szélesebb körű feltárásának, támogassa Ön is a megkezdett kutató-feltáró munkát! Esetleges segítségét ezúton is megköszönjük!

ETO-PAPP BEÁTA, A CSATANGOLÓ EGYESÜLET ELNÖKE
SZMOLICZA JÓZSEF, A MÚZEUMI KIÁLLÍTÓHELY GYŰJTEMÉNYKEZELŐJE

a második ezer is hamar összegyűlt, most már a harmadik ezernél tartok. Két év óta nagy szeretettel rendezgetem őket, a legfinomabb dallam- és szövegváltozatokat is följegyezve, a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára számára.”

Isaszeg lakossága a múzeumban megrendezett emlékkiállítás emlékezik a magyar népdalok gyűjtőjére, Isaszeg egykori szeretett tanítónőjére. A kiállítás anyaga a Csatangoló táncsoport honlapján – Csatangolotancsoport.hu/tudastar –, valamint a falumúzeum Facebook-oldalán is elérhető.

Bízunk benne, hogy a közeljövőben „Száll az ének szájról szájra” címmel Kenesei Ilona emlékét is ápoló népdaléneklési verseny is megrendezhető lesz városunkban.

A kiállítás szeptember végéig tekinthető meg a falumúzeumban. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

SZMOLICZA JÓZSEF

